

Brezposelnost v Jugoslaviji

Iz spomenice centralnega tajništva delavskih zbornic in UDSSJ

Ljubljana, 7. aprila.

Centralno tajništvo delavskih zbornic in uenjenih delavskih sindikalnih savez Jugoslavije sta sestavila spomenico v obliku 27 strani obsegajoče brošure, ki je bila predložena vsem članom kraljevske vlade, senatorjem in narodnim poslancem. Spomenica se začenja z ugotovitvijo, da so nekateri gg. poslanci trdili v diskusiji o budžetu 1932/33 v Narodni skupščini, da problem brezposelnosti pri nas sploh ne eksistira in celo da je naše obstoječe delavsko zavarovanje »nepotreben luksus. Take trditve morajo bazariti samo na neznanju dejanskih razmer.

Brezposelnost

Vsestransko zanesljive statistike brezposelnosti pri nas nimamo. Delavske zborne imajo samo podatke o brezposelnosti v posameznih podjetjih. S sodelovanjem delodajalcev bi bilo mogoče sestaviti zanesljivo statistiko brezposelnosti. Vendar že zbrani material delavskih zbornic kaže, da je brezposelnost važen socialni problem globokega značaja ne samo za kulturni razvoj, temveč tudi za notranji mir in varnost v državi. Stevilo brezposelnih znaša po ugotovitvah delavskih zbornic 182.124.

Zavarovanje brezposelnosti

je nujna potreba. Začetek tega zavarovanja je že v borzh delu, kateri dohodi se bodo z amandmanom v finančnem zakonu povečali. Toda potrebno je, da prispevajo tudi država, banovine in občine. Za rudarje je potrebno ustanoviti poseben fond pri bratovskih skladnicah. Nadalje je treba skrbeti tudi za reducirane železničarje, ki niso plačevali nikdar v fond za brezposelne. Uprava vseh fondov se mora izvesti centralno pri javnih borzh delu. Dosedanja sredstva za brezposelnost so znašala letno 12 milijonov Din, v bodočem proračunskem letu se bodo povisala na 24 milijonov. S temi sredstvi bi bilo preskrbljenih samo 25.000 delavcev za 4 mesece z dnevno podporo Din 10.—. Toda naša brezposelnost je mnogo večja in dnevna podpora Din 10.— prenizka. Iz tega vidika je neobhodno potrebno začeti zavarovanje brezposelnosti.

Položaj rudarjev

je izredno težak. Zastareli pravilniki bratovskih skladnic predvidevajo izgubo vseh pravic za one rudarje, katerih delo je prekinjeno 6 ali več mesecev. Rudar vlagava povprečno letno Din 400.— v Bratovsko skladnico. Ako bi ta denar vlagal v hranilnico, bi imel po 30 letih Din 36.000. Po določilih pravilnikov bratovskih skladnic pa rudarji take zmeske brez lastne krivide ob prilikli redukciji popolnoma izgubljajo.

Izzeljenci

ki se vračajo radi svetovne gospodarske krize v desetstoletih iz tujine v domovino, so popolnoma brez sredstev. Potrebno je, da se osmijejo pri banovinah podporni fondi izzzeljencev.

Nadzorstvo podjetij

je pereca potreba, ker mnogo in veliko podjetij naglo ustavlja obratovanje. V vsakem konkretnem primeru je potrebno proučiti vzroke ustavitve obrata in poiskati izhod. Kontrola je zlasti potrebna pri velikih podjetjih, ki uživajo veliko carinsko zaščito in razne koncesije. Redukcije delavstva bi se dale mnogokrat nadomestiti s skrajšanjem delovnega časa. Za podjetja, katerih obratovanje je neomogočeno radi nezadostnega obratnega kapitala ali valutnih predpisov, naj bi se ustanovil finančni gospodarski institut z nalogo, da take potežko odstrani.

Zaščita delavcev

je poglavje zase. Rigorozno izvajanje zaksinskih predpisov o trajanju delovnega časa bi delovni trg mnogo popravilo. V obrobi naj bi se delovni čas skrajšal od 10 in 12 ur dnevno na 8 ur, v industriji od 8 in 10 ur na 6 ur dnevno ali še manj. V tem pogledu bi bilo potrebno kontrolirati zlasti ona podjetja, ki se v času gospodarskega poleta s poslovimi prebitki zbrala značne zlate rezerve, ki omogočajo, da se podjetja prebijejo brez težav skozi sedanjo krizo.

Delavske plače

se padie pri nas izpod vrednosti brezposelnih podpor v Angliji in Nemčiji. Fizična eksistenza delavstva je tako ogrožena. Velika brezposelnost onemogoča samopomoč.

Delavsko zavarovanje

je prislo v težko krizo, ker nizke plače, slaba hrana in naporno delo povečujejo število obolenj. V času gospodarskega poleta je država priznala princip subvencioniranja delavskega zavarovanja, katerega je v času krize brisala. Potrebno je tudi, da dobide delavsko zavarovanje z zakonom predpisano avtonomijo.

Elementarna prehrana delavstva zahteva ceneno hrano. Moka za delavce — zlasti brezposelne — naj se prodaja po izveni ceni.

Stanovanjsko vprašanje

je prišlo v težko krizo, ker nizke plače, slaba hrana in naporno delo povečujejo število obolenj. V času gospodarskega poleta je država priznala princip subvencioniranja delavskega zavarovanja, katerega je v času krize brisala. Potrebno je tudi, da dobide delavsko zavarovanje z zakonom predpisano avtonomijo.

Javna dela

države in občin bi brezposelnost zelo omejila. Na žalost so izbrisani iz vseh proračunov.

nov investicijski krediti, kateri so omogočali zaposelitev desetisočev delavcev. Ako bi se omenjeni finančno gospodarski institut bavil s tem, da bi spravil javni in privatni kapital v zvezo, bi bilo mogoče z notranjimi posojili izvršiti več javnih del.

Inozemski kapital

Odobravanje je vreden načrt zgraditve treh novih železniških prog, vendar moramo dvoje pripominiti. Prvič, ako se bo uporabil inozemski kapital, je to znak velike koristi v stabilizaciji dinarja. Paziti pa moramo pri tem, da tuja podjetja ne bodo prisneli k nam samo malo kapitala in delo izvršila na ta način, da bi jemala denar iz naših denarnih zavodov, ker take operacije ne koristijo našemu gospodarstvu. Tuja podjetja dobre na ta način za malo kapitala velike koristi. Drugič obstaja nevarnost za posilje inozemskih delavcev (kvalificiranih),

Zaščita domaćih proizvodov

Naročila potrebnega materiala za namerno graditev železnic naj se izvrši pri domaćih podjetjih. Podobno naj velja za vse naročila. Do sedaj se je neštetokrat postopalo tako, da se je tujim podjetjem plačevalo blago mnogo dražje, nego našim domaćim. To dejstvo je mnogo pripomoglo k brezposelnosti (n. pr. za železniške tračnice plačujemo tujini Din 3.— za kilogram, dokler znaša cena na našem domaćem trgu samo Din 2.— do Din 2.25 v vraćanu carino in transportom!) Zato je neobhodno potrebljeno, da se sestavi evidenca vseh dobav, katerih lahko izvrši domaća tvrdka in za katere se ne smejo pod nobenim pogojem dovoliti uvozne carinske olajšave.

Druži del spomenice načrta konkretne dejstva o brezposelnosti pri nas iz področja posameznih delavskih zbornic: v Zagrebu, v Sarajevu, v Splitu, v Novem Sadu, v Beogradu in v Ljubljani. Delavska zbornica v Ljubljani je rekapitulirala v spomenici podatke in jih je objavila v brošurici »Informacije o brezposelnosti v dravskih banovinah«, o katerih je naše časopisje svoječasno že poročalo.

Sadna drevesca na trgu

Gorenjski drevesničarji so pripeljali včeraj v Ljubljano nad 2500 sadnih dreves

Ljubljana, 7. aprila.

Zvončki in trobentice šele oznajajo pomlad in tudi prva lastovka je še ne pripelje, kakor pravi stari pregovor, pa je pa pomlad gotova in stalna, ko se na Krekovem trgu oglaši mehka loška govorica in pod golimi planatami zraste gozdček tehkih mladih dreves. Včeraj so torej od slavnega Sv. Duha, iz Dorfarjev in iz Žabnice ter Sutne, skratka iz vasi med Škofjo Loko in Kranjem prvič pripeljali na trg drevesničarji jablanice in mlade hruške, češnje in češnje ter orehe, pa tudi nizke marelice in breskev, da bi lahko s sadnim drevjem zasadili vse ljubljanske trge in ulice.

Kakih 15 gospodarjev je stalo ob vogovih in slabe volje so bili včeraj. Za malo se jim je zdelo, ko so jih hoteli mestni škruci učiti, kako je treba ravnati z mladimi drevesci. Takile pejomtarji, ki ne ločijo tepk od češnjice, naj bi učili izkušene drevesničarje, ki so šolali drevesca že pred stoletji njih predniki in jim je že pred ptičimi sto leti nosil oče Bleiweis zlate medaile za umno sadjerejo ter jih jih pripenjal na korajžna prsa... Ampak so naši drevesničarji oklanjani in omikanji možje ter na staru leta tudi mirni, pa se »pevcarje« niso lomili po hrbitih vsljivih učiteljev sadjarstva.

Kaj so tudi vse zahtevali ti gosposki sadjarji! Da morajo ilovico voziti seboj v čebrih in namakati vanjo korenine dreves, da se ne posuše. Vsak gospodar vendor sam najbolje pazi na svoje blago, da se mu ne godi škoda, saj izkušeni sadjarji vendor sam najbolje vedo, kdaj in zakaj se korenine posuša. Nenaden mraz jim škoduje, da, drugače pa drevesca lahko čakajo po ves teden in še dalje, pa se še vedno primejo v rastu kakor koprive, seveda, če so pravilno vsajena. Če bi korenine mazali z ilovico, bi jim ta na zraku vzela vso vlogo, ko bi se sušila, na drugi strani bi pa marsikat prebrisan sadjar.

Ker je sedaj čas za sajenje, naj lastniki vrtov z zaupanjem posežejo po teh lepih drevescih, vendor naj pa sami ne premetujejo drevesca, ker bi se brez krivde drevesničarje lahko tudi kaka vrsta zamenjala. Povejte torej prodajalcu vedno, kako zemljo in kak vrt imate, pa gotovo kupite najprimernejše. Pomislite pa tudi že pri nakupu, da plemenito drevje ni grmovje, ki raste v vsemi puščavi brez grnjaje in brez nege ter postrežbe.

Predavanje v ZTOI odpade

Ljubljana, 7. aprila.

Danes popoldne ob 19. bi bil moral predavati v poslovovalnici Zbornice za TOI svetnik poljskega generalnega konzulata v Zagrebu g. dr. T. Lubaczewski o gospodarskem položaju Poljske in o trgovskih odnosih med Poljsko in Jugoslavijo. Dopolne je pa prejela ZTOI iz Zagreba brzovno obvestilo, da je g. Lubaczewski nenadoma obolesel. Njegovo predavanje odpade in se bo vršilo pozneje.

Ivani Tavčarjevi v spomin

Ljubljana, 7. aprila.

Pred dnevi so položili k večnemu počitku gospo Ivano Tavčarjevo, mater komisara OZUD. Lepo spremstvo na zadnji poti je pričalo, da se je poslovila od sveta odlična žena. Tiho in neopaženo je bilo njeni slovo.

Grda nevhvaležnostoi bila, če bi se je v javnosti ne spomnil, saj je bila zavedena narodna delavka posebno v mladih letih.

Izhajala je iz Burgerjeve rodbine, ki je bila stebra narodnega življenja v svojčini spodnješenski občini.

Vse hčere so bile odlične pevke čitalniškega pevskoga zborja, med njimi posebno gospo Ivana, ki je stolnica kot zavetni sopranistinja, pozivljala čitalniške prireditve in jim dajala poseben pomen. Ni jih bila narodne prireditve, bodisi pri čitalnici, Ciril Metodovi družbi ali gasil. društvu, da bi ona ne sodelovala.

Šiška je bila tedaj nacionalno revna. Nismo imeli še Sokola, Političnega društva itd. Pevski zbor čitalniški iz izbranimi fanti in dekle, ki so se zbirali okoli prerano umrela mrečena Antona Kneza, je bil središče vsega šišenskega življenja. Ta zbor s svojimi pevkami je v takratnih časih slovel po vsej Sloveniji.

Kar je nacionalnega, odličnega zrastio v Šiški, je izšlo iz čitalniških vrst. Koliko je bilo pa treba dela, podrobnega dela, sedanja generacija niti ne ve.

Zadnje čase je živila pokojnica tisto in skromno zasebno življenje. Ko se je poročila s takojnikom trgovske zbornice Ivanom Tavčarjem, jo je bilo še vedno videti v narodni družbi nekdanjih njenih sodelavcev.

Ko so jo polagali v grob, se mi je zdi, da polagajo vanj tiste topile, idealne narodne čase šišenske, ki so nam sijali kot svetel spomin in pripravljali tla naši mladi svobodni državi.

Blag ji spomin!

F. J.

Slovenci v Ameriki

Na Sv. Jožeta je v Joilietu umrl Anton Nemanjič, znani prvoroditelj naših izseljencev v Ameriki. Pokojni je bil rojen 1. 1864 v Lokvici pri Metliki ter je kot 20-letni mladenec prišel v Ameriko. Najprej je delal na farmi, a ko se je 1. 1891 preselil v Joiliet, je najprej otvoril trgovino in gostilno, nato pa tudi še prvi slovenski pogrebni zavod, prvo slovensko konjušnico, a 1. 1910 je ustanovil prvo slovensko bančno poslovilo. Bil je tudi med ustanovitelji KSK. Jednot in mnogoljetni predsednik tiskovnega društva, ki je dolgo časa izdajalo še sedaj v Chicagu izbrajoči list »Ameriški Slovenc«. Stirikrat je bil glavni predsednik KSK. Jednotne, moža je pa spoštovalo tudi prebivalstvo Joileta in ga je trikrat za dve leti izvolila za aldermana, to je za mestnega odbornika. Anton Nemanjič je bil dvakrat poročen in zapušča 11 otrok. Časten mu spomin!

Pred kratkim smo čitali, kako so naši ameriški rojaki poslušali petje Glasbene Matice po radiju, a 17. t. m. bo radio-postaja New York WWRL oddajala pesmi, ki jih bo v Slovenskem domu v Brooklynu pelo pevsko v dramatsko društvo »Domovina«. V Pueblo, Colo. je umrl Anton Rus, doma iz Ribnice, v 44 letu starosti na pljučnici. — V Clevelandu je umrla družina Hrastar 20-letna hčerka Ana, ki je bila rojena že v Ameriki. Tudi v Chicagu je umrla 20-letna Slovenka, namreč Luisa Piber, ki je je pred letom umrla mati Johana Oman. Ceprav so v Ameriki raznere za delo še slabše kako pri nas, vendar so prav veselo proslavili velikonoč, imeli so tudi žegen in v New Yorku Slovenec duhovnik blagoslovil kotačete po znanih slovenskih hišah, kjer so bili zbrani v velikonočnim dobrotnotam tudi drugi rojaki. — V Aurora III. je umrl John Kričaj iz Srednjega Bitnja pri Skofiji Liki. Star je bil 61 let in je bil še samec. Umrl je tam tudi Jernej Verbič v 51. letu. Doma je bil iz Smarjetje na Dolenjskem. Imel je v Aurora mesec in je napustil ženo z dvema odraslima sinovoma ter dvema poslovnim.

predstavljajočim. Zdaj pa gre za to, da bodo pripravljati na določeni

K predtekni Hubadove župe JPS

Ljubljana, 7. aprila. V informacijski našem povecem in javnosti objavljamo zapisnik žirije ob predhodni tekmi Hubadove župe JPS dne 3. t. m. v Ljubljani.

Zirija je po končanem koncertu na osnovi rezultatov odločila, da se na pevsko tekmo povodom glasbenega festivala ob priliku 60-letnega Glasbene Matice priprave sledeteva pevskih društva Hubadove župe JPS.

V I. kategoriji — mešani zbor:

1. Pevski društvo »Zvon Trbovlje, s pesmijo E. Adamčiča: »Konja jaše Hasanagac.«

2. Pevski zbor »Sloga«, Ljubljana, s pesmijo E. Hochreiterja: »Nočni psalm.«

3. Pevski društvo »Slavec«, Ljubljana, s pesmijo dr. G. Kreka: »Blagor jimi.«

4. Pevski društvo »Ljubljana«, Ljubljana s pesmijo J. Brnabića: »Na poljanis.«

5. Pevski društvo »Ljubljana«, Ljubljana, s pesmijo E. Adamčiča: »Preizkusna zvezstvo.«

Sredi kopalne sezone

BO NAŠ NOVI ROMAN

„Pustolovke“

NAJBOJ NAPEL, KER SE BO "LIZAL
NESTRPNO PRICAKOVANEMU KONCU.

Ne zamudite torek začetka

IN ČE ŠE NISTE NAROCENI NA

SLOVENSKI NAROD

KI STANE MESECNO
SAMO 12 DIN

SE TAKOJ NAROCITE, KER ZACNE

roman treh lepih grešnic

IZHAJATI ŽE V SOBOTO.

Dnevne vesti

Sodelovanje českoslovaškega in jugoslovenskega učiteljstva. Zveza českoslovaških učiteljev meščanskih šol je že delj časa v tehnih stikih z Zvezo učiteljev meščanskih šol v Jugoslaviji. Delegacija organizacije českoslovaških učiteljev meščanskih šol se je udeležila nedavno proslave 10-letnici Zvezu učiteljev naših meščanskih šol v Beogradu, kjer je bil izvoljen skupni odbor. Učitelji naših meščanskih šol pripravljajo letos ekskurzijo v Prago. Obe učiteljski organizaciji sodelujeta redno tudi v svojem strokovnem tisku tako, da je učiteljstvo obeh držav zdaj informirano o položaju in razvoju českoslovaškega in jugoslovenskega šolstva.

Naša delegacija na mednarodni konferenci o lesni industriji. Pri Društvu narodov se bo vršila 25. t. m. mednarodna konferenca o položaju lesne industrije. Udeležje se je tudi naši strokovnjaki, in sicer industrijev in Milan Lenarčič iz Ljubljane, generalni tajnik Zveze lesnih industrijev Makso Mautner in generalni direktor Šipadat. dr. Milan Ulmansky.

P. n. članom razpuščene »Vzajemne pomoči«. Radi razputna »Vzajemne pomoči« se je iz srede članstva izbrala skupina, ki bo začasno zastopala interes bivših članov in vodila priprave za predvideno novo pomočno blagajno. Razposlali smo članom vabila, da podpisanim izstavijo potrebnega pooblaštila za zastopstvo njihovih interesov. Zato prosimo, da p. n. član ne mu doma poslje svoja pooblaštila na spodnji naslov! — V imenu interesiranih članov: Ivan Rostan, rač. nadsvetnik v p. Ljubljana, Gajeva ulica 9, 1. nad.

Brezposelnost v naši državi. Po podatkih javnih borz delna za februar je bilo stanje brezposelnosti v naši državi naslednje: Iz prejšnjega meseца je bilo preostalo 19.665 brezposelnih, v februarju je bilo prijavljenih na novo 19.818. Na koncu meseča je ostalo brezposelnih 21.436. Redne podpore so znašale 1.077.488, izredne pa 896.982 Din.

Tuški promet v polnem razmahu. V Dalmaciji je tuški promet že v polnem razmahu. V Split je pristup včeraj zjutraj iz Benetk velik nemški parniki »Karlsruhe«, ki je pripeljal 300 nemških turistov. Z avtomobili so se odpeljali Nemci v Trogir in Solin, popoldne so si pa ogledali splitske znamenitosti. Iz Splita krejemo proti Dubrovniku in Kotoru.

Izvoz rib iz Splita. V prvem četrletju tekočega leta so izvozili iz Splita v Trst 250 kg rib, v Benečie 1940, v Rim 1615, v Zagreb 7835, v Ljubljano 1600 in v Beograd 9730 kg. V marcu so se gibale cene rib od 6—80 Din.

Odprete planinske koče. SPD sporoča, da so odprete in oskrbovane sledče koče in domovi: v Triglavskem pogorju: Stara Aljaževa koča (neoskrbovana), Črničeva koča na Vršiču (odprta ob nedeljah in praznikih, ter dnevi pred nedeljami in prazniki), Staričeva koča (stalno odprta in oskrbovana), Koča pri Sedmerih jezerih in Vodnikova koča (odprti v slučaju lepega vremena, ob sobotah in nedeljah) v Karavankah: Valvazorjeva koča pod Stolom, Dom na Kofcah (stalno odprto in oskrbovana). V Kamniških Planinah: Dom v Kamniški Bistrici, Koča na Veliki Planini in Dom na Kravcu. Nadalje sporočamo, da so odprete in oskrbovane vse leto: Novozgrajena postojanka na Sv. Gori, Koča na Sv. Planini, novozgrajeni Dom na Mrzlici, vse koče na Pohorju, Češka Koča nad Celjem, Piskernikova in Tilenjeva koča na Možirski planini.

Turni smučarski tečaj na Staničevi koči od 14. do 24. t. m. Vsi udeleženci tečaja se naprosojo, da pošljajo obvezne prijave. Osrkba v takem tečaju je vezana z velikimi stroški za pripredetja, ter bodo oskrbni oskrbni in opremili koče s prehrano, kurjavo in koci sele na podlagi zadostnih prijav. Odvod iz Mojrane je 14. t. m. zjutraj, oziroma 16. t. m. zvečer. S seboj načelno udeleženci najpotrebejši stvari — perilo, rokavice, nogavice, snežna očala, vazelino, maže, steklenice in event. kože. Prijave sprejema J. Bitenc, Staničeva koča, Mojstrana; Slov. plan. društvo v Ljubljani in tvrdka Gorec d. d. v Ljubljani.

Zigzagon kovinskih sodov za špirit. Po zakonu o merah smejo dohajati v javni promet sodi, v katerih se prodajajo vino, pivo, špirit in druge alkoholne piščake. Če je z uradnim pregledom ugotovljena njih

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

1932

Henry Kistemeckers**Bratec**

Viktor Segarde je v Marseilliu takoj spoznal svojega mlajšega brata Andreja, ki se v desetih letih ni bil nič izpremenil. Bil je še vedno čeden dečko lokavih oči, malo šibak, razvajen, kakor je bil pred desetimi leti. Samo senca je imel od burnega življenga malo bolj bleda, to je bilo vse.

Viktor ga je objel:

Ah, dragi moj Andrej! Kako me veseli, da te zopet vidim. In ves, zdaj sem se vrnil za vedno. Nastanil sem se v Parizu in ne gamem več od tod. Tavanja po svetu sem že sit. Indije, Kitajske in Amerike sem se že naveličal. In pripeljal sem s seboj, kar potrebujem. Moja zadnja kupčija s premogovno družbo White-Coat mi je vrgla, čedno premoženje. Na koncu sva, veseli se, dečko.

To je dobro, — je odgovoril Andrej mirno. — To je dobro, kaiti tisti sto ludorov, ki si mi jih pošiljal med seboj, je bilo za moje potrebe malo premalo. In tako sem se pošteno zadolžil. Na vseh straneh višim. Skrajni čas je že bil, da si se vrnil s polnimi žepi. Samo v grško-ruskem baru višim za osem tisočakov.

Viktor se je dobrošuno zasmehjal: — Bodи brez skrbi, fant. Vse svoje dolgove poravnam. Kaj je pa sicer novega?

Nič. Metro... mnogo krčem. Ženske se barvajo. Vse so zdaj svetlo-laske, vodikov kisik teče v potokih. Da, da ne pozabim, povedati ti moram, da si oženjen.

Kaj praviš?

Pravim, da si oženjen. Nikar me tako dobelo ne glej... To je zelo enostavno. Lani sem se zaljubil, do ušes zaljubil; to ti je bila prava zatelebanost, strast, saj več... Priseganje, vzdi-hovanje, zvezde, skratka cele litanijske sentimentalne robe. Prvič v življenu sem bil nasedel. Cez tri mesece sem bil tam, kjer sem bil prvi večer, kaiti to dete je bila plesalka, plesalka v narodni glasbeni akademiji, kar je ponosno zatrjevala njena mati. Seznamila sva se bila v veči. Cez tri mesece sem že besnel. Namesto da bi bila poslala gospa Cardinalova v Pasteurjev zavod, mi je dala pod nos: njeni hči je poštana, pravi biser devištva. In tudi da do kamor sega rodbinski spomin, še ni bilo med sorodniki greha... čast nad vse... Magali me ljubi, toda raje bi umrla, nego da bi postala moja priležnica. In tako mi ni preostajalo drugega, nego poročiti se z njo. No, kaj bi bili pa storil ti na mojem mestu?

Kaj vem... Odpotoval bi bil, po svetu bi jo bil mahnil.

Odpotoval, odpotoval!... Ti si šema. Vidi se ti, da ne veš, kaj je ljubezen. Ti za take reči nisi imel časa, poznal si samo Japonke, Malajke in Hotentotke. Ti ne veš, kako krasne modre oči ima Magali! Moral je biti moja. Toda poznam se dobro in vem, da sem vrtoglav, nočna sova, strašna nočna sova. Tak človek pa ni za zakonsko življenje. K sreči mi je šinila v glavo sijajna ideja.

— Oho!

Da, sijajna ideja. Misliš sem si:

Imaš starejšega brata, dobričino, ki tava po svetu, da se nabere denarja, ir ki te je še vedno rešil iz škricev. On ti je obenem oče in mirno lahko rečem, da tudi mati. Kaj ko bi napravil iz njega še moža svoje žene? Bil si pa daleč in če bi ti bil hotel brzojaviti, bi bil moral plačati petindvajset frankov od besede. Sicer pa itak vem, da bi mi bi bil brzojavno odgovoril: Stori, kai hočeš, dragi Andrej, meni je vseeno. Zbiral sem torej vse tvoje dokumente in tako je postala Elizabeta Marija Magali Ver-tusac lani 19. decembra pred županom devetega okraja tvoja žena, mislec, da bo moja. To je vse. Omenil bi samo še, da otrok zaenkrat še nimaš.

Viktor je videl zamorce v njihovih kolibah iz blata, videl je leve v džungli, sultano evnuhe, polnočno sonce in tajno morsko kačo. Zrl je neustrašeno v žela ognjenikom in izračunal poti mnogih meteorjev. Srečaval je celo poštene ljudi. Imel je torej dovolj razlogov, da se ni čudil vsaki maleknosti. Ko je pa slišal angelske bratore bese-de, je izpuštil prtljago, sklenil roke in vzkliknil:

— Nečuveno!... Ti pa res nima nobene vesti!

Andrej ga je debelo pogledal:

— Kako?... Pa ti vendar to ni ne-jubo?

Neljubo? Ogorčen sem, resnično ogorčen. Nesrečen, saj se niti ne zavedaš, kaj...

— Ze dobro, že dobro, — ga je pre-kimil Andrej. — Nisem pričakoval, da napraviš iz muhe slona. Nočem te ža-liti, toda povedati ti moram, da si postal pravi filister.

— Toda pomisli vendar!

— Pomici, pomici! Ta je pa dobra! Mar misliš, da nisem razmišljal o tem vse leto?... Saj ti nisem prav nič obrabil žene. Tri mesece je še šlo, po-tem so se pa začeli domači prepriki. Po-misli, za tako neumnost, če sem se vrnil ob Štirih zutrat. Se je začela takoj cimeriti in škripati z zobmi. Ko je bila mojih zakonskih muh že do zrla sita in ko jo je bila minila že vsa potprežljivost, sem ji pa povedal, da najin zakon ni veljaven, a obenem sem jo obvestil o sijajnem nadomestilu, ki se ji ponuja. Povedal sem ji, da se kmalu vrneš, hvalil sem te na vso moč in koval v zvezde. Skupaj sva gledala tvojo foto-grafijo, veš, tisto iz Sudana, kjer leži pri tvojih nogah mrtev tiger in dve za-morki, občudujoci tebe kot junaska lovca na divje zveri... Skratka, Magali te ljubi, kaj pravim ljubi, obožuje te, ker je spoznala, da boš njen pravi možti. Kje neki bi se mogel meriti s teboj jaz, taka vrtoglavala šleva!... Ma-gali te pričakuje, tvoja žena te pričakuje. Jutri bova v Parizu, izročim ti sveženi ključev in kar lepo domov pojdeš. Imaš namreč svoj dom, svoj kotiček, svojo domačo robo, vzorno ženo, pravo majhno pristanische, kjer boš pri-stajal zvečer po povratku iz gledališča... in taščo, vrlo taščo, ki ti bo pri-povedovala o svojih predmehih. Sled-njič si boš lahko odpočil pri domačem ognjšču. Vidiš, da si me po krievem zmerjal. Kar priznaj, da sem mnogo stori zlate in da si se prenagli.

Viktor je opazil solzo v očesu mlajšega brata. To ga je tako ganilo, da je

zadušil v sebi vso jezo in vprašal sa-mo:

— Kakšne postave je?

— Kdo? Tvoja žena?

— Da, menda vendar ne misliš, da me zanima tašča.

— Srednje, malo okrogla, toda ne debela. Oči!... Ah, dragi moi!... Usta so usteca, zobjki nanizani biseri, nosek koketen. In kako se zna obleči! O noži-

cah pa raje sploh ne govorim...

— Ne, hvala.

— Ples zelo blagodejno vpliva na meča.

— Viktor je hotel poklicati izvoščka, toda Andrej mu je prigovarjal, da bi šla najprej na brzojavni urad.

— Morava jo obvestiti. Saj se vrat-ča po desetih letih in sam veš, da ni dobro stoniti pred ženo nepričakovano.

Zadeva je prišla pred sodišče in pred strogim sodnikom, ki je znova razvijal avtomobilski izlet, kakor ga je opisoval otočenja Joyce. Bil je baje krasen dan in narava sama je omehčala srce lepe filmske igralke. Kar naenkrat je zahrepela po poljubih, njen spremjevalec je bil pa prevelik kavalir, da bi tako zapeljivi želji ne ustregel. Začela sta se navdušeno poljubljati, pri tem je pa mož seveda pozabil na volan in tako sta si na zadnje ohladila ljubezen v jarku. Sodnik je bil pa uvideven in je obsodil otočenca samo na 5000 dolarjev, a Estelle je morala biti tudi s tem zadovoljna, saj je bila njenemu polju-bu priznana zapeljivost in nepremagi-jivost.

Leninova sestra čisti...

Jutri se prične v Sovjetski Rusiji splošno čiščenje uradniškega aparata

Jutri se začne po vseh krajih pro-strane Sovjetske Rusije zopet veliko čiščenje med uradništvom, da se odstranijo iz uradniških vrst odkriti ali tajni nasprotniki komunizmu, pa tudi birokrati. Čiščenje državnega aparata, ki je posebno v Sovjetski Rusiji od časa do časa nujno potrebno, je poverila vlada Leninovi sestri Mariji Uljanovi. Ona ima namreč glavno besedo v uradu za pritožbe preveč birokratično in če sto tudi nesrečno. Zelo pogosto se je pritepilo, da so izročili pritožbo v pro-ucenje baš dotičnemu uradniku, proti kateremu je bila naperjena. Sovjet-ska vlada upa, da bo čiščenje dvignilo avtoritet urada po vsej državi in pri tem polaga največje nade na izredne sposobnosti Leninove sestre. Marija Uljanova se je že davno specjalizirala na organiziranje velikih pokretov v državi. Njeno delo je zlasti znani sistem delavskih dopisnikov, ki so sijajno or-ganizirani.

Zanimanje za krvniški poklic

Mesto krvnika na Madžarskem je iz-praznjeno. Bilo je že razpisano in člo-vki be verjet, koliko ljudi se poteguje za poklic krvnika, ki bi nasproval človeškemu dostojanstvu, da ni človek obenem tudi zver. Na razpis službe krvnike je prišlo mnogo prošenj, med njimi tudi prošnje treh žensk. Večina kandidatov krvave obrite se rekrutira iz vrst brezposelnih, toda med njimi so tudi visoko izobraženi možje z diplomami.

Nekaj posebnega so razlogi, ki so napotili dve ženski, da sta se potegovali za krvniško mesto. Ena je izjavila, da je razpisano in člo-vki be verjet, koliko ljudi se poteguje za poklic krvnika, da sta se potegovali za krvniško mesto. Uradniki, ki se bojejo, da so se med svojim službovanjem kakorkoli dotaknili interesov tega ali onega uslužbenca, bodo zdaj pet dni v neprestani nevarnosti, da pridejo njih imena na sramnotno desko, same pa iz-gube službo. Ovadba glede zlorabe uradne oblasti se lahko vloži ne glede na to, ali je ovadeni funkcionar član komuni-stične stranke ali ne. Dolžnost vsakega delavca je posebej naznaniti vsak primer, ko ravna funkcionarji s pod-rejenimi brezobzirno.

Ciščenje državnega aparata je nov izraz splošne komunistične taktike, da se omogoči čim širšum slojem prebivalstva neposredna udeležba na vodstvu državnih poslov. Temelje državne uprave je položila neznavna vladajoča sku-pina v Moskvi. Praktičnega izvajanja teh načel naj bi se pa po možnosti in čim aktivnejše udeležili milijoni. Marija Uljanova je izjavila, da naj bi bilo čiščenje uradniških vrst za delavce »vi-soka šola umetnosti vladanja«.

Ena glavnih pritožb je pa naperje-na proti uradu za pritožbe samemu. Uradu očitajo, da je obravnaval doslej

NOGAVICE z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato je najcenejše!

Nova nemška krogla

Angleški in švicarski tisk poroča obširno o novem nemškem izumu, o novi krogli za puško, ki se vojaški strokovnjaki vseh držav že dolgo pečajo z njo. Novo kroglo so preizkusili proti koncu lanskega leta in ugotovili, da prebije na razdalji 60 m še 12,5 mm debelo jekleno ploščo. Krogla se imenuje Halgar ultra. Tajna izuma je baje v cevi puške, a krogla sama samo pripomore k tako velikemu uspehu. Kaliber puške cevi se postopoma zmanjšuje od zatvora proti ustju cevi. Premer krogle je znatno manjši od kalibra cevi, ima pa nekakšna krilce iz mehke kovine, ki pokriva kroglo v obliki spiral. Ta kri-la se v cevi stlačijo in predno zapusti kroglo cev, ki je gladka. Ob ustju cevi se doseže najvišji pritisak, kar da krogli presestljivo začetno hitrost, ki znaša okrog 1500 m v sekundi.

Izumitelj nove krogle meni, da se bo dal isti princip uveljaviti tudi pri drugih projektilih, posebno pri protiaero-planskih in poljskih topovih, pa tudi pri velikih in dolnjobojnih pomorskih topovih. Posebno važnost dobri izum pri topovih, s kakrnimi so Nemci med vojno obstrejvali Pariz. Velika hitrost krogle ima za posledico, da krogla ni-ma pri kontaktu z oviro dovolj časa, da bi se razdelila ali raztezela, temveč mora skozi oviro. Nemški izum ima pa zelo nesimpatično stran v tem, da deluje približno tako, kakor dum-dum krogle, kajti luknje, ki jih napravi nova krogla, so v premeru dvakrat tako velike, kakor krogla Rana. Rana, ki jo zapusti nova nemška krogla, bo grozna. — Tako se pripravljamo na razrožitev in večni mir med narodi.

Drag poljub

Znana filmska igralka Estelle Tay-lor, ki je ločena žena mojstra boxsa Dempseyja, se je peljala nedavno z avtomobilom na izlet v krasno okolico Hollywooda in spremjal jo je gledalški manager Frank Joyce. Vse bi bilo dobro, da se ni pripetila nezgodba. Joyce je namreč izgubil oblast nad volanom in avtomobil se je zaletel v drevo ob cesti. Lepa Estelle je bležala z razpraskanim obrazom in zahtevala je 150.000 dolarjev odškodnine, češ, da bo toliko potrošila, predno bo njen obraz zopet lep.

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanje brez znakom — odgovarjam v Mali oglasi

Najcenejši nakup!

KONFEKCIJA — MODA
ANTON PRESKER, LJUB-LJANA, Sv. Petra cesta 14.

22/T

Tednik: »ZABAVNI LISTe

Stražišče pri Kranju. — Vsaka
stevilka samo Din 1.— Zah-te-vajte brezplačne ogledne šte-vilke!

37/T

STANOVANJE V MESTU

1—2 sob, kuhinja in pritlikin išče miren zakonski par brez otrok. Selitev lahko takoj ali s 1. majem. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Zanesljiv piacačnik 1444«.

SALON SLAMNIKOV

in klubuk ZOFI LAUREN-CIČ, Ljubljana, Mestni trg 7 — se priporoča pri nakupu. Pre-oblikovanje po najmodernejših modelih Din 25.— 1463

ODEJE

vseh velikosti iz vate in puha izdelujem. — Rožna ulica 19. 1464

VINO

belo in črno, prav dobro, ima naprodaj vinogradnik Fran Rus, Dolenji Maharovc, St. Jernej, Dolenjsko. — Kupci, oglasite se tam. 1470

PRODAM POSESTVO

z lepo hišo, gospodarskim po-slopjem ter obširnim in prvo-vršnim poljem. Pojasnila daje I. Kadnik, Senovo pri Raj-henburgu. 1466

VEZILJO

vestno delavko na specijalem pletnem stroju sistema Singer Adler, sprejem. Prednost samo popolnoma izurjene in iz-borne delavke. Ponudbe poslati n: V. Radulović, Zagreb, Ilirija, cesta 37/L. 1467

Sadna drevesa

komad po 6.—, 8.—

in 10.— Din razpo-šilja Rasadnik Lov-rečina, zadnja po-šta